

קללת התורה. האמנם?

If Jesus saves, well he'd better save himself

הרב מואיז נבו

דברים פרק כז - (יא) וַיֵּצֵא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: (יב) אֵלֶּה יַעֲמְדוּ לְבָרֶךְ אֶת־הָעָם עֲלֵהוּ
גְּרִזִים בְּעֵבְרָכֶם אֶת־הַיָּרְדֵן שְׁמֵעוּן וְלוֹי וַיהוּדָה וַיִּשְׁשַׁכְּר וַיֹּסֶף וּבְנֵי־מֶן: (יג) וְאֵלֶּה יַעֲמְדוּ עֲלֵה־קִלְלָה
בְּהָר עֵיבֵל רְאוּבֵן גָּד וְאָשֶׁר וַזְּבוּלֹן דָּן וְנַפְתָּלִי: (יד) וְעֵנֹו הַלְוִיִּם וְאָמְרוּ אֶל־כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל קוֹל רָם: ס
(טו) אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל וּמִסַּכָּה תוֹעֵבֶת יִקְוֶק מַעֲשֵׂה יְדֵי חָרָשׁ וְשֵׁם בְּסִתֵּר וְעֵנֹו כָּל־הָעָם
וְאָמְרוּ אֲמֵן: ס (טז) אָרוּר מְקַלְה אָבִיו וְאָמוּ וְאָמַר כָּל־הָעָם אֲמֵן: ס (יז) אָרוּר מְסִיג גְּבוּל רְעֵהוּ וְאָמַר
כָּל־הָעָם אֲמֵן: ס (יח) אָרוּר מְשַׁגֵּה עֹר בְּדַרְךְ וְאָמַר כָּל־הָעָם אֲמֵן: ס (יט) אָרוּר מְטָה מִשְׁפָּט גְּרִי־תוֹם
וְאֶלְמָנָה וְאָמַר כָּל־הָעָם אֲמֵן: ס (כ) אָרוּר שֹׁכֵב עִם־אִשְׁת אָבִיו כִּי גִלָּה כְּנַף אָבִיו וְאָמַר כָּל־הָעָם אֲמֵן: ס
(כא) אָרוּר שֹׁכֵב עִם־כָּל־בְּהֵמָה וְאָמַר כָּל־הָעָם אֲמֵן: ס (כב) אָרוּר שֹׁכֵב עִם־אֲחֹתוֹ בְּת־אָבִיו אוֹ בְּת־אָמוּ
וְאָמַר כָּל־הָעָם אֲמֵן: ס (כג) אָרוּר שֹׁכֵב עִם־חֹתֶנְתוֹ וְאָמַר כָּל־הָעָם אֲמֵן: ס (כד) אָרוּר מְכַה רְעֵהוּ
בְּסִתֵּר וְאָמַר כָּל־הָעָם אֲמֵן: ס (כה) אָרוּר לֹקֵחַ שְׂחָד לְהַכּוֹת נַפְשׁ דָּם נָקִי וְאָמַר כָּל־הָעָם אֲמֵן: ס (כו)
אָרוּר אֲשֶׁר לֹא־יִקְיִם אֶת־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה־הַזֹּאת לַעֲשׂוֹת אוֹתָם וְאָמַר כָּל־הָעָם אֲמֵן: פ

Galatians 3:10-13 (The Curse of the Law)	אגרת פולוס אליהגלטיים פרק ג
<p>¹⁰ For all who rely on works of the law are under a curse; for it is written, "Cursed be everyone who does not abide by all things written in the Book of the Law, and do them." ¹¹ Now it is evident that no one is justified before God by the law, for "The righteous shall live by faith." ¹² But the law is not of faith, rather "The one who does them shall live by them." ¹³ Christ redeemed us from the curse of the law by becoming a curse for us—for it is written, "Cursed is everyone who is hanged on a tree"</p>	<p>¹⁰ הַנִּשְׁעֵנִים עַל מַעֲשֵׂי הַתּוֹרָה [קִיּוּם הַמִּצְוֹת] נִתְוִנִים תַּחַת קִלְלָה, שְׁהָרִי כְּתוּב, "אָרוּר אֲשֶׁר לֹא־יִקְיִם אֶת כָּל הַדְּבָרִים הַכְּתוּבִים בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה לַעֲשׂוֹת אוֹתָם." ¹¹ דָּבָר בְּרוּר הוּא שְׂאִישׁ לֹא יֵצְדֵק לְפָנֵי אֱלֹהִים עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה, שְׁכֵן "צִדִּיק בְּאִמּוּנָתוֹ יִחְיֶה." ¹² וְהַתּוֹרָה אֵינָנָה נִזְקֶקֶת לְאִמּוּנָה, כִּי אִם "אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאֲדָם וְחֵי בָהֶם." ¹³ הַמְּשִׁיחַ פָּדָה אוֹתָנוּ מִקְּלָלַת הַתּוֹרָה בְּכַף בְּהִיּוֹתוֹ לְקִלְלָה בְּעַדְנוּ - שְׁכֵן הַכְּתוּב אוֹמֵר, "קִלְלַת אֱלֹהִים תְּלוּי עַל־עֵץ".</p>

• אי יכולת בן אנוש במהותו לקיים את התורה

R. E. Berkovitz, God, Man And History, p89-90

The essence of the law is the same as that of the encounter itself: It is an expression of God's continued concern with man. That God **commands** man is proof that he **considers** man. The law represents the **highest affirmation** of man, as well as his crowning dignity. By giving man the law, his Maker declares: I do care how he lives and what he does with his life. ... p.90 The law is a **measure of confidence** in man.... I order you because I know you can do it.

ספר החינוך מצוה ב – ברית מילה

משרשי מצוה זו, לפי שרצה השם יתברך לקבוע בעם אשר הבדיל להיות נקרא על שמו אות קבוע בגופם, להבדילם משאר העמים בצורת גופם כמו שהם מובדלים מהם בצורת נפשותם, אשר מוצאם ומובאם איננו שוה, ונקבע ההבדל בגולת הזהב לפי שהוא סיבה לקיום המין, מלבד שיש בו תשלום צורת הגוף, כמו שאמרנו. והעם הנבחר חפץ השם יתברך להשלים תכונתו, ורצה להיות ההשלמה על ידי האדם, ולא בראו שלם מבטו, לרמוז אליו כי כאשר תשלום צורת גופו על ידו, כן בידו להשלים צורת נפשו בהכשר פעולותיו.

תפילת "עליני לשבח" - ... לתקן עולם במלכות שדי-י ...

• אמונה מעל מעשה

תלמוד בבלי מסכת מכות דף כג עמוד ב

דרש רבי שמלאי: שש מאות ושלוש עשרה מצות נאמרו לו למשה ... [דף כד עמוד א] בא דוד והעמידן על אחת עשרה ... בא ישעיהו והעמידן על שש ... בא מיכה והעמידן על שלש ... חזר ישעיהו והעמידן על שתיים ... בא עמוס והעמידן על אחת ... מתקיף לה ... אלא, בא חבקוק והעמידן על אחת, שנאמר: וַצִּדִּיק בְּאִמּוּנָתוֹ יִחְיֶה (חבקוק ב:ד):

חינושי הריטב"א מסכת מכות דף כד עמוד א

בא חבוק והעמידה על אחת. שהמקיים אותה מקיים כל התורה, והיא האמונה בשם כראוי בקבלת אלהותו ויחודו ועול מלכותו כדרך שנצטוונו בפרשת קריאת שמע שכוללת כל התורה, והיינו דכתיב "וצדיק באמונתו יחיה" כדרך שנאמר "בכל המצות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם."

ספר החינוך מצוה טז

[פיתוח האמונה] ... ועתה בני אם בינה שמעה זאת, והטה אזנך ושמע, אלמדך להועיל בתורה ובמצוות. דע כי האדם נפעל כפי פעולותיו. ולבו וכל מחשבותיו תמיד אחר מעשיו שהוא עושה בהם, אם טוב ואם רע, ואפילו רשע גמור בלבבו וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום, אם יערה רוחו וישים השתדלותו ועסקו בהתמדה בתורה ובמצוות, ואפילו שלא לשם שמים, מיד ינטה אל הטוב, ובכח מעשיו ימית היצר הרע, כי אחרי הפעולות נמשכים הלבבות. ואפילו אם יהיה אדם צדיק גמור ולבבו ישר ותמים, חפץ בתורה ובמצוות, אם אולי יעסק תמיד בדברים של דופי, כאילו תאמר דרך משל שהכריחו המלך ומינהו באומנות רעה, באמת אם כל עסקו תמיד כל היום באותו אומנות, ישוב לזמן מן הזמנים מצדקת לבו להיות רשע גמור, כי ידוע הדבר ואמת שכל אדם נפעל כפי פעולותיו, כמו שאמרנו.

ועל כן אמרו חכמים זכרונם לברכה [מכות דף כ"ג ע"ב] רצה המקום לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות, כדי להתפיס בהן כל מחשבותינו ולהיות בהן כל עסקינו, להטיב לנו באחריתנו, כי מתוך הפעולות הטובות אנחנו נפעלים להיות טובים וזוכים לחיי עד. ורמזו זכרונם לברכה על זה באמרם [מנחות דף מ"ג ע"ב] כל מי שיש לו מזוזה בפתחו וציצית בבגדו ותפלין בראשו מובטח לו שלא יחטא, לפי שאלו מצוות תמידיות ונפעל בהן תמיד.

[תיחזוק האמונה] לכן אתה, ראה גם ראה מה מלאכתך ועסקיך כי אחריהם תמשך ואתה לא תמשכם. ואל יבטיחך יצרך לומר, אחרי היות לבי שלם ותמים באמונת אלהים, מה הפסד יש כי אתענג לפעמים בתענוגי אנשים לשבת בשווקים וברחובות, להתלוצץ עם הלצים ולדבר צחות, וכיוצא באלו הדברים שאין מביאין עליהם אשמות וחטאות, הלא גם לי לבב כמוהם, קטני עבה ממתניהם, ומדוע ימשכוני הם אחריהם. אל בני, השמר מפניהם פן תלכד ברשתם, רבים שתו מתוך כך כוס תרעלתם, ואתה את נפשך תציל. ואחר דעתך זה אל יקשה עליך מעתה ריבוי המצוות בענין זכירת ניסי מצרים, שהן עמוד גדול בתורתנו, כי ברבות עסקינו בהם נתפעל אל הדבר, כמו שאמרנו.

R. Soloveitchik, Halakhic Man, p.59 - The Halakha, which was given to us on Sinai, is the objectification of religion in clear and determinate forms, in precise and authoritative laws, and in definite principles. It translates subjectivity into objectivity, the amorphous flow of religious experience into a fixed pattern of lawfulness... Halakha declares that any religiosity which does not lead to determinate actions, firm and clear-cut measures, chiseled and delimited laws and statutes will prove sterile.

- ביטול חוקי התורה

דברים כז(א) ויצו משה וזקני ישראל את העם לאמר שמר את כל המצוה אשר אנכי מצוה אתכם היום:

רש"י הירש דברים פרשת כי תבוא פרק כז פסוק א

שמר הוא מקור: השמירה. אחרי שנחתם מתן המצוות, מתחיל תפקיד לשמור את המצוות, הוה אומר: להבטיח לעד את ידיעתך ואת קיומן. תפקיד זה איננו מוטל רק על המנהיגים ועל הזקנים שהם נציגי האומה, אלא זה הוא תפקיד העם כולו. כל יחיד בעם וכולם כאחד חייבים להיות ערבים לכך. משום כך לוקח משה את זקני ישראל ומצרף אותם אליו, והרי הוא מחייב את העם על שמירת המצוות. מצוות אלה שנחתמו עתה קרויות כאן "מצוה" אחת, שכן כל המצוות כאחת מהוות את התפקיד המוטל על ישראל, ולצורך מילוי התפקיד הזה הועמד ישראל על "משמרתו" ההיסטורית.

- ארור אשר לא יקים

- פולוס: ארור אשר לא יקים את כל הדברים הכתובים בספר התורה לעשות אותם.
- משה: ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות אותם.

רמב"ן דברים פרק כז

(כו) אשר לא יקים את דברי התורה הזאת – "כאן כלל את כל התורה כולה, וקבלוה עליהם באלה ובשבעה, לשון רש"י. ולפי דעתי, כי הקבלה הזאת, שיודה במצוות בלבנו ויהיו בעינינו ויאמין שהעושה אותן יהיה לו שכר וטובה והעובר עליהן יענש, ואם יכפור באחת מהן או תהיה בעיניו בטלה לעולם הנה הוא ארור. אבל אם עבר על אחת מהן, כגון שאכל החזיר והשקץ לתאווה או שלא עשה סוכה ולולב לעצלה, איננו בחרם הזה, כי לא אמר הכתוב אשר לא יעשה את דברי התורה הזאת, אלא אמר אשר לא יקים את דברי התורה הזאת לעשות, כטעם קיימו וקבלו היהודים (אסתר ט כז). והנה הוא חרם המורדים והכופרים: ...